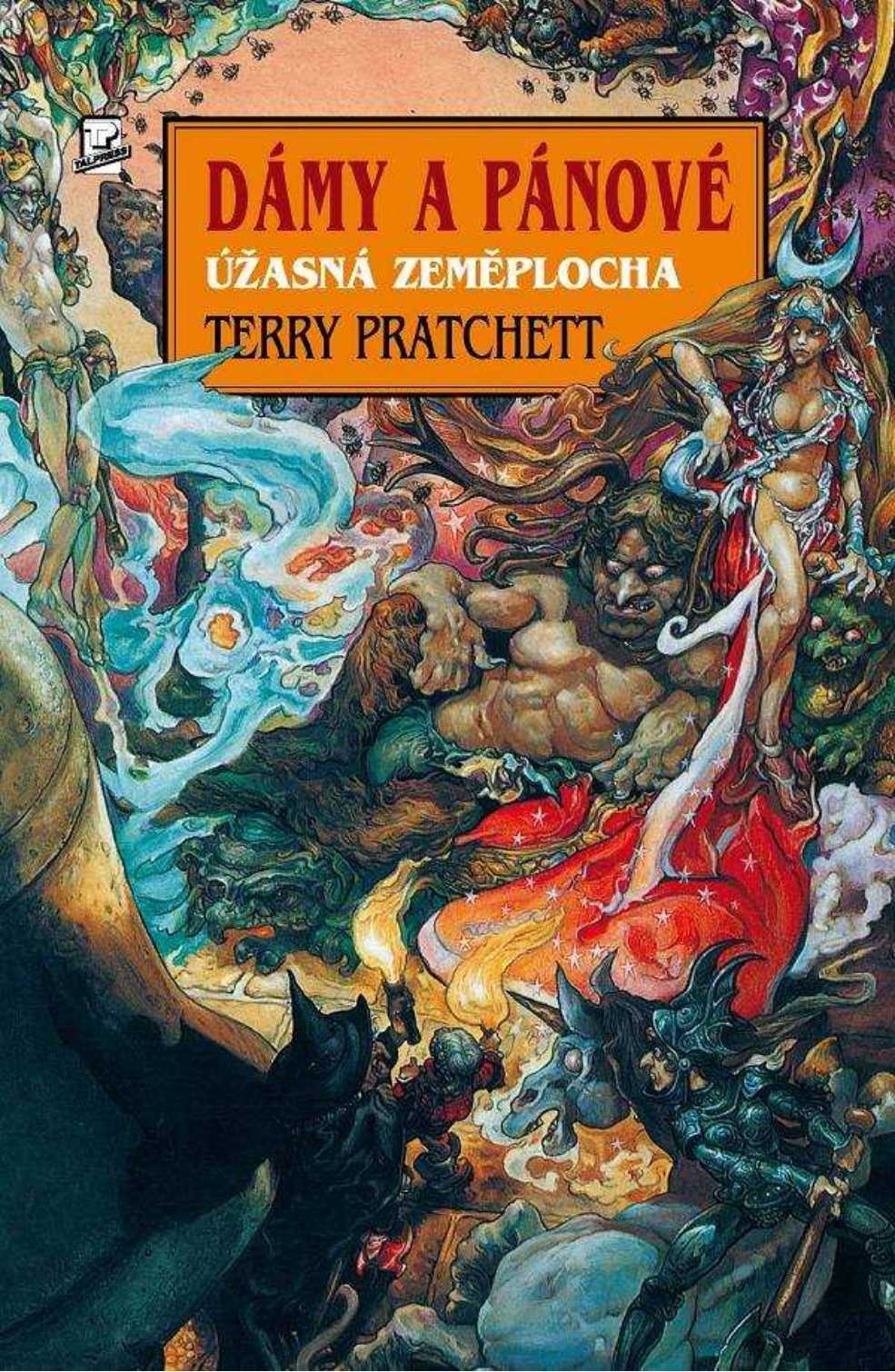

TP
TALPUBS

DÁMY A PÁNOVÉ

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA

TERRY PRATCHETT

DÁMY A PÁNOVÉ

Copyright © 1992 by Terry Pratchett
Translation © 1997 Jan Karel
Cover art copyright © 1992 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-537-3

AUTOROVA POZNÁMKA

Většina příběhů zachycených v knihách o Úžasné Zeměploše se dá číst nezávisle na ostatních; jsou to samostatné příběhy. Je lepší číst je v určitém pořadí, ale není to nezbytně nutné.

Tahle je jiná. Nemohu se v ní vyhnout tomu, co se stalo předtím. Bábi Zlopočasná se poprvé objevila v *Čaroprávnosti*. V *Soudných sestřích* se stala neoficiální náčelnicí malé skupiny čarodějek skládající se z klidné Stařenky Oggové, která vládne rozsáhlé rodině, a mladé Magráty, té s červenýmnosem, věčně rozčuchanými vlasy a sklony projevovat rozbředlý sentiment nad dešťovými kapkami, růžemi a koťátky.

Příběh, který prožily, nebyl nepodobný tomu, z něž vychází ona proslulá hra O skotském králi. Všechno to skončilo tím, že se Verence II. stal králem oné malé horské lesnaté zemičky Lancre.

Technicky se to stát nemělo, protože pravda je taková, že on nebyl pravý dědic, ale čarodějkám se zdálo, že je pro tuhle práci nejvhodnější, a jak s oblibou říkaly – dobrý konec, všechno dobré. Dopadlo to tak, že Magráta dosáhla velmi nejistého Porozumění s Verencem... skutečně velmi nejistého, protože oba byli tak stydliví, že když se setkali, okamžitě zapomínali, co chtěli jeden druhému říci, a když už se některému z nich něco říci podařilo, ten druhý si to chybně vysvětlil a urazil se. Oba strávili spoustu času přemýšlením o tom, co svými slovy myslel ten druhý. To, co se mezi nimi odehrávalo, by mohla být láska nebo něco skoro stejně skvělého.

V *Čarodějkách na cestách* se naše tři čarodějky vydaly přes

polovinu světadílu, aby se postavily *Vile kmotřičce*, která udělala osudu nabídku, již nedokázal odmítnout.

Tohle je příběh o tom, co se stalo, když se vrátily domů*.

A TEĎ ČTĚTE DÁL...

* Pozn. překl.: *Příběh, který začnete číst, teď pro změnu využívá vyprávění o tom, co se komu zdálo v noci svatojanské. Je potřeba říci, že i beze znalosti velkého klasika si příhody zúčastněných hrdinů užijete, ale některé narážky by vám mohly uniknout a v některých místech se patrně nezasmějete tak, jak byste mohli.*

A teď čtěte dál...

Kde to začíná?

Těch začátků je dokonce několik. Ó ano, některé věci jen *vypadají* jako začátky. Opona jde nahoru, pohne se první pěšák, je vystřelen první výstřel* – ale *to* není začátek. Představení, hra i válka jsou jen malé odbočky na široké cestě událostí, která se může táhnout celé tisíce let do minulosti. Podstatné je, že je vždycky nějaké *předtím*. *Vždycky* je to případ onoho ‚A teď čtěte dál‘.

Převážné množství lidské zvědavosti bylo vyplýváno na nalezení konečného Předtím.

Současný stav vědomostí by se dal shrnout zhruba takto:

Na začátku nebylo nic, a to vybuchlo.

Další teorie o úplném začátku zahrnují bohy, kteří tvoří vesmír z žeber, vnitřností nebo varlat svého otce**. Je jich nekonečná řada. Jsou zajímavé, ne snad tím, co říkají o kosmu, ale tím, co říkají o lidech. Hej, děti, z čeho myslíte, že udělali *vaše* město?

Tenhle příběh ale začíná na Zeměploše, která cestuje vesmírem na zádech čtyř slonů stojících na krunýři obrovské želvy. Zeměplocha není vyrobena z žádných částí tel.

Kde však začít?

Před tisícem let? Ve chvíli, kdy se z oblohy s jekem vyřinula

* Pozn. autora: *Pravděpodobně na prvního pěšáka.*

** Pozn. autora: *I bohové si rádi zavtipkují, ostatně jako skoro každý.*

kaskáda žhavých balvanů, udělala do Ploskolebčí hory obrovskou díru a pokácela prales na patnáct kilometrů kolem?

Trpaslíci balvany vyhrabávali, protože byly z jakéhosi podivného železa, a trpaslíci, navzdory všeobecnému přesvědčení, milují železo víc než zlato. Spočívá to v tom, že přestože je železa mnohem víc než zlata, o železe se mnohem hůř zpívá. Trpaslíci prostě milují železo.

A právě to ony kameny obsahovaly. Lásku k železu. Lásku tak silnou, že k sobě přitahovala všechny kovové předměty. Oni tři trpaslíci, kteří našli první z kamenů, se od nich dokázali odtrhnout teprve potom, co si svlékli své kroužkové kalhoty.

Mnoho světů se skládá ze železa, nebo alespoň jejich jádra mají velkou příměs železa. Jenže Zeměplocha má jádro asi jako lívanec.

Když na Ploše očarujete jehlu, ukáže vám ke Středu, kde je nejsilnější magické pole. Je to jednoduché.

Jinde, na světech, které byly navrženy s menší představivostí, se střelka otáčí díky své lásce k železu.

V tom čase byla láska jak trpaslíků, tak lidí k železu nezbytnou nutností.

A teď tedy přetočme čas o tisíc let kupředu, do chvíle tak padesáti let před tím neustále ubíhajícím *ted'*, podívejme se na úbočí jednoho kopce a na mladou ženu, která po něm prchá. Neutíká *před* něčím ani *za něčím*, ale prchá jen tak rychle, aby si udržela jistý náskok před mladým mužem, ale ne zase tak velký, aby ho to přestalo bavit. Vyběhne z lesa a ocitne se v krásném údolíčku, kde na mírném svahu stojí kameny.

Jsou vysoké asi jako dospělý muž a silné zhruba jako tlustý člověk.

Ty kameny tak nějak vypadají, že za moc nestojí. Když už někde stojí kamenný kruh, o němž vám vaše představivost říká, že se k němu nesmíte přiblížit, měly by to být obrovské megality a prastaré kamenné oltáře, které sténají temnými vzpomínkami na krví zalité oběti. Ne jen takové neohrabané kusy kamene.

Nakonec se ukáže, že dívka tentokrát přece jen běžela příliš rychle a mladý muž ve svém pronásledování plném smíchu jí nestačil, ztratil ji z dohledu a nakonec se sám vrátil do městečka. Ona to v té chvíli ještě neví a zůstane bezmyšlenkovitě stát na okraji svahu a upravuje si květy ve vlasech. Je to prostě už takové odpoledne.

Ví o kamenech. Nikdo se o kamenech nikdy nedozví z řeči, nikdo o nich totiž *nemluví*. Je to proto, že ti, kteří vědí o nebezpečí kamenů, o nich nic neřeknou, protože vědí, jak mocným magnetem je zákaz.

Je to prostě tak, že vstoupit mezi kameny... to je něco, co se nedělá. Zvláště ne, jsme-li půvabné dívky.

Jenže to, co tady máme, to není půvabná dívka, alespoň ne v tom běžném slova smyslu. Tak především není krásná. Našli bychom tady jistý úhel brady a křivku nosu, jež by za dobrého větru a příhodného světla mohl dobromyslný lhář nazvat hezkými. Je tady určitý lesk očí, jež nacházíme u lidí, kteří zjistili, že jsou mnohem chytřejší než ostatní, ale zatím nepřišli na to, že nejchytřejší, co mohou udělat, je zabránit těm ostatním, aby na to přišli také. Spolu s oním nosem ve vás ta tvář vyvolává výjimečnou nejistotu. Otevřete ústa, a najednou zjistíte, že jste se stali cílem pronikavého pohledu, který jako by prohlašoval: snažte se, aby to, co řeknete, bylo *opravdu zajímavé*.

V téhle chvíli se osm nevelkých kamenů na mírném úbočí stalo středem pozornosti právě toho pronikavého pohledu, o němž jsme mluvili.

Hm.

Pak se k nim opatrně přiblížila. Nebyla to opatrnost zajíce připraveného dát se na útěk, spíš ostražitost lovce.

Pak si dívka opřela ruce o boky, ať už je měla jakékoliv.

Na horkém letním nebi zpíval skřivan. Kromě onoho ptačího zpěvu bylo naprosté ticho. O kus dál v malém údolí a na úbočí nedalekých kopců cvrkali cvrčci a bzučely včely a travnatý porost byl plný tichých zvuků. Kolem kamenů je však vždycky ticho.

„Jsem tady,“ řekne dívka. „Ukažte se mi.“

Uvnitř kruhu se objeví postava tmavovlasé ženy v rudých šatech. Kruh je nevelký, dal by se přehodit kamenem, ale tahle postava zdánlivě přichází z obrovské dálky.

Ostatní lidé by utekli. Dívka však ne, a to ženu v kruhu nesmírně zajímá.

„Takže jste skuteční.“

„Samozřejmě. Jak se jmenuješ, děvče?“

„Esmeralda.“

„A co si přeješ?“

„Nic.“

„Každý po něčem touží. Jestliže si nic nepřeješ, tak proč jsi přišla?“

„Chtěla jsem jen zjistit, jestli jste skuteční.“

„Pro tebe jistě... ty máš *dobrý* zrak.“

Dívka přikývne. Od její pýchy by se odrazil i hozený kámen.

„A teď, když jsi to zjistila,“ pokračuje žena v kruhu, „co si přeješ?“

„Nic.“

„Skutečně? Minulý týden jsi šla velký kus cesty nad Plosko-lebce, aby sis mohla popovídat s trolly. Co jsi od nich chtěla?“

Dívka nakloní hlavu ke straně.

„Jak víte, že jsem tam šla?“

„Vidím to na povrchu tvého vědomí, děvče. To by viděl každý. Každý, kdo má... *dobrý* zrak.“

„Jednoho dne to taky dokážu,“ odpoví dívka sebevědomě.

„Kdoví? Možná, že ano. Copak jsi chtěla od trollů?“

„Já... chtěla jsem si s nimi popovídat. Víte, že trollové si myslí, že čas běží pozpátku? Říkají, že když můžete vidět minulost, máte ji před –“

Žena v kruhu se zasmála.

„Jsou stejní jako ti hloupí trpaslíci! Jediné, co trolly zajímá, jsou oblázky. Na oblázcích není nic zajímavého.“

Dívka neurčitě trhne jedním ramenem, jako by chtěla nazna-

čit, že oblázký mohou být pro někoho nekonečným předmětem zájmu.

„Proč nemůžete vyjít z kamenného kruhu?“

Na tváři ženy v červených šatech se mihl výraz, který naznačoval, že to byla nevhodná otázka. Ostentativně ji ignorovala.

„Mohla bych ti pomoci najít mnohem zajímavější věci, než jsou oblázký,“ řekla.

„Skutečně nemůžete vyjít z toho kruhu, že ne?“

„Dovol, abych ti dala to, po čem toužíš.“

„Já můžu jít kamkoliv, ale vy jste uvězněná ve svém kruhu,“ řekla dívka.

„A ty snad *můžeš* jít kamkoliv?“

„Kdybych byla čarodějka, *mohla* bych jít kamkoliv.“

„Ale čarodějka nikdy nebudeš.“

„Cože?“

„Říkají o tobě, že nikdy neposloucháš. Říkají, že se nedokážeš ovládat. Říkají, že nemáš žádnou sebekázeň.“

Dívka pohodila hlavou. „Takže vy víte i tohle, co? Dobrá, tak to říkají, a co? Jenže já mám v úmyslu stát se čarodějkou, ať si říkají, co chtějí. Člověk se může naučit hodně věcí sám. Nemusí poslouchat spoustu hluchých starých žen, které vlastně nevědí, co je to skutečný život. A, dámo z kruhu, já budu tou nejlepší čarodějkou, jaká kdy žila.“

„S mou pomocí by ses jí mohla stát,“ řekla tmavovlasá paní. „Myslím, že tě hledá ten tvůj mladík,“ dodala přátelsky.

Další z těch nedbalých pokrčení ramen, která naznačují, že pro ni za ni si ji ten mladík může hledat třeba celý den.

„Takže budu, že ano?“

„Může z tebe být velká čarodějka. Můžeš se stát čímkoliv. Vstup do kruhu. A já ti ukážu jak.“

Dívka popojde o několik kroků kupředu, ale pak zaváhá. V ženině tónu je cosi podivného. Její úsměv je příjemný a přátelský, ale v tom hlase je něco – maličko zoufalé, příliš naléhavé, příliš *hladové*.

„Ale já se učím mnoho věcí už –“

„Vstup okamžitě do kruhu!“

Dívka znovu váhá. „Jak mám vědět, že –“

„Čas kruhů je už skoro u konce! Uvědom si, co všechno se teď můžeš naučit!“

„Ale –“

„*Vstup do kruhu!*“

Ale to se stalo před dlouhým časem, kdysi v minulosti*. A kromě toho, ta mrcha je teď...

...mnohem starší.

Ledová země...

Ne zima, protože tu musí předcházet podzim a následovat alespoň den jara. Tohle je země ledu, ne čas ledu.

Tři postavy na koních se dívají dolů, po svahu pokrytém sněhem, ke kruhu osmi kamenů. Z jejich strany vypadají kameny mnohem větší.

Možná byste ty postavy nějakou chvíli pozorovali, než byste si uvědomili, co je na nich podivného – tedy podivnějšího než jejich oblečení. Od nozder jejich koní se vznášejí obláčky dechu, které se srážejí v mrazivém vzduchu. Od tváří jezdců nikoliv.

„A tentokrát,“ řekla postava uprostřed, žena v rudých šatech, „neutrpíme porážku. Země nás přivítá. Teď už musí lidi nenávidět.“

„Ale byly tam čarodějky,“ řekl druhý jezdec. „Pamatuju si čarodějky.“

„Kdysi to tak bývalo,“ přikývla žena. „Ale dnes... chudinky, jsou to jen *ubohé chudinky*. Zbývá v nich sotva nějaký zbyteček síly. A jsou ovlivnitelné. Poddajná mysl. Plížila jsem se kolem, můj drahý. Plížila jsem se tam po nocích. Víím, jaké čarodějky tam teď mají. Ty nechte na mně.“

„Pamatuju si čarodějky,“ řekl třetí jezdec váhavě. „Měly myšlenky jako... jako kovové.“

* Pozn. autora: *Což je úplně jiná země.*

„Ale už nemají. Říkám vám, nechte je mně.“

Královna se shovívavě usmála na kamenný kruh.

„A pak si je můžete vzít,“ řekla. „Co se mě týká, já dám mnohem raději přednost smrtelnému manželovi. *Především* smrtelnému. Spojení světů. Abychom jim ukázali, že tentokrát jsme rozhodnutí zůstat.“

„To se králi nebude líbit.“

„A kdy záleželo na tom, co se mu líbí?“

„Nikdy, paní.“

„Teď je ten správný čas, Hladhubene. Kruhy se otvírají. Už brzo se budeme moci vrátit.“

Druhý jezdec se opřel o hrušku sedla.

„A pak budu zase lovit,“ řekl. „Kdy? *Kdy?*“

„Brzo,“ odpověděla mu Královna. „Už brzo.“

Byla modročerná noc, zavládl onen nekonečně hluboký druh temnoty, který se nedá jednoduše vysvětlit pouhou nepřítomností měsíce a hvězd, té temnoty, která, jak se zdá, přitéká odjinud – byla tak hustá, plná, téměř hmatatelná, že možná kdybyste to zkusili, dokázali byste utrhnout kus vzduchu a tu noc z něj vymáčknot.

Byla to jedna z těch nocí, při nichž ovce v panice přeskakují ohrady a psi strachem tiše skučí ve svých boudách.

Ale zajímavá věc – vítr byl teplý a ani ne tak silný, jako hlučný. Ječel v lesích a kvílel v komínech.

Za nocí, jako byla tahle, si obyčejní lidé vlezou co nejdříve do postele a stáhnou pokrývky přes hlavu, protože cítí, že občas nastanou chvíle, kdy svět patří někomu jinému. Ráno bude všechno znovu normální, po zemi se sice budou válet ulámané větve, došky a šindele budou strhané ze střech, ale svět bude *lidský*. Zato teď... teď je nejlepší zalézt co nejdál pod peřinu...

A přece jeden člověk bděl.

Jasoň Ogg, mistr kovářský, zatahal za rukověť měchů své výhně, jen tak, spíš pro efekt, a znovu se usadil na kovadlině.

V kovárně bylo teplo, přestože se pod střechou proháněl vítr.

Jasoň Ogg dokázal okovat cokoliv. Kdysi mu donesli mravence, jen tak, ze žertu, a Jasoň proseděl v kovárně celou noc se zvětšovací sklem a kovadlinkou, kterou si udělal z hlavičky špendlíku. Mravenec stále ještě žil někde v kovárně – občas mohl člověk zaslechnout, jak při chůzi ťuká nožičkami po kamenné podlaze.

Ale dnes v noci... no, dnes v noci musel zaplatit nájem. Aby nebylo mýlky, kovárna mu patřila. Patřila jejich rodu už celé generace. Jenže kovárna, to je víc než hromada cihel, malty a železa. Nedokázal to pojmenovat, ale cítil to všude kolem. Byl to rozdíl mezi mistrem kovářským a obyčejným mužským, který složitým způsobem opracovává železo a vydělává si tak na živobytí. A tenhle rozdíl měl něco společného se železem. A taky s tím, že Jasoň měl dovoleno patřit ve svém umění k těm nejlepším. Byl to opravdu jistý druh nájmu.

Jednoho dne si ho vzal otec stranou a vysvětlil mu, co je v těchto nocích jeho povinností.

Nastane čas, řekl mu, nastane čas – a ty ho poznáš, aniž ti to bude muset někdo říkat –, nastane prostě čas, kdy přijde někdo s koněm, který bude potřebovat nové okutí. Ty je přivítáš. Oko-
váš koně. Musíš se dokonale soustředit! A nepokoušej se myslet na něco jiného než na toho koně.

Za ty roky už si na to celkem zvykl.

Vítr zakvílel mnohem hlasitěji a odněkud sem dolehl praskot vyvráceného stromu.

Zaskřípala branka v plotě.

Pak někdo zabušil na dveře. Jednou. Dvakrát.

Jasoň Ogg si vzal širokou černou pásku z měkké látky a pečlivě si ji převázal přes oči. Otec mu vždycky říkal, že tohle je velmi důležité. Chránilo ho to před rozptylováním pozornosti.

Odsunul závoru na dveřích.

„Dobrý večer, pane.“

OŠKLIVÁ NOC.

Jasoň ucítil mokrého koně, kterého majitel zavedl do kovárny, a uslyšel klapot jeho kopyt na dláždění.

„U výhně je přistavena konev s vařící vodou a naše Darka nám připravila nějaké sušenky. Jsou v té piksele z výprodeje, s obrázkem Ankh-Morporku, co stojí na krbu.“

DĚKUJU VÁM. DOUFÁM, ŽE SE CÍTÍTE DOBŘE.

„Děkuju, cítím se skvěle, pane. Nebude to trvat dlouho. Vím, že jste velmi.... velmi zaměstnaný.“

Slyšel, jak podivně zvukné kroky přešly kovárnou ke staré kuchyňské židli vyhrazené zákazníkům, nebo přesněji řečeno spíše pro vlastníky zákazníků.

Jasoň si už zvečera rozložil na pracovní desku vedle kovadliny potřebné nářadí, podkovy a hřeby podkováky. Teď si otřel ruce do zástěry, vzal pilník a pustil se do práce. Nerad koval koně studenými podkovami, ale pracoval v kovárně od svých deseti let. Dokázal koně okovat i jen po hmatu.

Jednu věc musel přiznat. Byl to nejkldnější a nejposlušnější kůň, s jakým se kdy setkal. Škoda, že ho nikdy neviděl. Musí to být skvělý kůň, když je tak poslušný...

Otec mu říkal: „Ne, aby tě napadlo zkusit se na něj podívat.“

Slyšel, jak bublá nalévaná voda, pak zvonění lžičky v šálku a tiché zacinknutí, když ji někdo odložil na stůl.

Nikdy žádný zvuk, říkal mu otec. Kroky a slova ano, ale jinak neuslyšíš jediný zvuk. Žádné mlasknutí rty, žádné zafunění nosem, nic takového.

Žádný dech.

Oh, a ještě jedna věc. Když strhneš staré podkovy, neházej je do kouta k ostatnímu starému železu, určenému k roztavení a překování. Odlož je zvlášť. Roztav je zvlášť. Měj na ně zvláštní tyglík a z toho materiálu ukovej nové podkovy. Dělej si, co chceš, ale ani kousek z toho železa nesmíš přibít koni ani jinak spojit s žádným jiným tvorem.

Abychom už řekli všechno, Jasoň si jednu sadu starých podkov nechal, brával si ji na soutěže v házení podkovami a na

různé vesnické trhy v okolí, kde se házení podkov provozovalo. Občas se soutěžilo o nemalé částky. Vyhrával s nimi tak často, až z toho začal být nervózní, takže poslední dobou podkovy trávily většinu času na hřebu, na stěně za dveřmi kovárny.

Vítr občas zalomcoval okenicemi nebo se zatočil nad výhni, až uhlíky zapraskaly.

Několik tupých nárazů, praskot dřeva a vyděšené kvokání slepic dávaly tušit, že kurník na konci zahrady nadskakuje pod nárazy vzduchu.

Zákazníkův majitel si nalil další šálek čaje.

Jasonů dokončil další podkovu a pustil kopyto na zem. Pak nastavil ruku. Kůň přesunul váhu a zvedl poslední nohu.

Takový kůň – takový se našel jeden z milionu. Možná ani to ne.

Nakonec byl Jasonů hotov. Legrační věc. Tohle kování mu nikdy netrvalo dlouho. Jasonů nepotřeboval hodinky a také žádné neměl, ale provázal ho neodbytný pocit, že ta práce, která určitě zabrala přinejmenším celou hodinu, byla *současně* hotova během několika minut.

„Ták,“ oznámil. „A je to.“

DĚKUJÍ VÁM. MUSÍM ŘÍCT, ŽE SUŠENKY BYLY SKVĚLÉ. JAK DO NICH DOSTANOU TY KOUSKY ČOKOLÁDY?

„To nevím, mylorde,“ odpověděl Jasonů a vrhl soustředěný pohled na vnitřní stranu černé pásky.

VÍTE, CO MYSLÍM? TA ČOKOLÁDA BY SE PŘECE MĚLA PŘI PEČENÍ ROZTOPIT, NE? JAK MYSLÍTE, ŽE TO DĚLAJÍ?

„To bude pravděpodobně nějaký výrobní tajemství,“ uvažoval nahlas Jasonů. „Na takové věci já se radši nikdy neptám.“

TAK MLUVÍ CHYTRÝ ČLOVĚK. VELMI MOUDRÝ POSTOJ. JÁ MUSÍM – Musí se zeptat, když už kvůli ničemu jinému, tak proto, aby věděl, že se odvážil.

„Mylorde?“

ANO, PANE OGGU?

„Rád bych se vás na něco... měl bych jednu otázku...“

ANO, PANE OGGU?

Jasoň si olízl rty.

„Kdybych si..., kdybych si sundal tu pásku, co bych viděl?“

Na dlažbě znovu zaťukaly ty podivné kroky, něco ve vzduchu se změnilo a Jasoň by byl přísahal, že jeho podivný návštěvník teď stojí přímo před ním.

JSTE VĚŘÍCÍ MUŽ, PANE OGGU?

Jasoň se nad tím rychle zamyslel. Co se týče různé víry, nebyli Lancreští právě horlivci. Byli tady Žasnoucí učedníci devátého dne a Přísní ofliáni a všude v okolním kraji, na skrytých paloucích a ve skalách, bylo množství oltáříků a obětíšť určených malým bohům. On sám nikdy necítil opravdovou potřebu takové víry, právě tak jako trpaslíci. Železo bylo železo a oheň byl oheň – začněte myslet na věci metafyzické, a za chvíli si budete seškrabávat vlastní palec z čela svého kladiva.

V CO VĚŘÍTE, ALE SKUTEČNĚ VĚŘÍTE PRÁVĚ TEĎ, V TÉTO CHVÍLI?

Stojí ode mě jen několik centimetrů, pomyslel si Jasoň. Mohl bych zvednout ruku a dotknout se...

Ve vzduchu se vznášel slabý odér. Nebyl nepříjemný. A navíc byl velmi slabý. Byl to pach, nebo snad vůně, kterou ucítíme ve starých, dávno zapomenutých a nevětraných místnostech. Kdyby měla staletí nějaký pach, pak by takhle byla cítit ta úplně nejstarší.

PANE OGGU?

Jasoň polkl.

„No, abych řekl pravdu, mylorde,“ odpověděl nakonec, „tak zrovínka teď... ze všeho *nejvíc* věřím na tu černou pásku, co mám přes voči.“

JSTE MOUDRÝ ČLOVĚK, PANE OGGU. VELMI MOUDRÝ. A TEĎ... MUSÍM JÍT.

Jasoň slyšel, jak se zvedla západka na vratech. Ozvalo se zadunění, jak se jedno křídlo otevřelo a hnáno větrem narazilo do zdi. Pak na dláždění dvora zazvonily podkovy.

VAŠE PRÁCE JE, OSTATNĚ JAKO VŽDY, SKVĚLÁ.

„Děkuju vám, mylorde.“

MLUVÍM K VÁM JAKO JEDEN PROFESIONÁL K DRUHÉMU.

„Děkuju vám, mylorde.“

NEBUDE TO DLOUHO TRVAT A ZNOVU SE SEJDEME.

„Jistě, pane.“

AŽ BUDE MŮJ KŮŇ ZASE POTŘEBOVAT NOVÉ PODKOVY.

„Jistě, mylorde.“

Jasoň zavřel vrata a zasunul závoru, i když to, kdybyste se nad tím zamysleli, nemělo vlastně vůbec žádnou logiku.

Ale tak zněla dohoda – okováte, *cokoliv* vám přivedou, a honorář za to spočívá v tom, že dokážete okovat *cokoliv*, co vám přivedou. V Lancre byl kovář vždycky a široko daleko se vědělo, že lancrecký kovář patří k těm nejlepším a nejdovednějším vůbec.

Byla to prastará smlouva a měla co dělat se železem.

Vítr se unavil a zeslábl. Teď, zatímco vycházelo slunce, sotva slyšitelně šeptal kdesi nad obzorem

Tohle byl kraj oktarínové trávy. Úrodná zem, úrodný kraj, kde se dařilo především kukuřici.

A tady jí vidíme hned celé pole, které se ve vánku mírně vlní mezi ploty. Není to velké pole. Ani nijak významné. Je to prostě obyčejné pole, na kterém teď roste kukuřice, i když v zimě bylo holé a poskakovaly po něm jen vrány a holubi.

Vítr utichl docela.

Kukuřice se však vlnila dál. To nebyl obyčejný pohyb vyvolávaný větrem. Vlny vycházely ze středu pole jako kruhy, které se vytvoří na vodě, když do ní vhodíte kámen.

Vzduch začal syčet a zanedlouho se naplnil vzteklým bzukotem.

Pak se ve středu pole začala mladá kukuřice ohýbat a se šustěním se pokládala.

V kruzích.

A ve vzduchu nad polem se hemžily včely, houfovaly se a zuřivě bzučely.

Do dne letního slunovratu chybělo několik týdnů. Království Lancre líně podřimovalo v horku, které se ve vlnách převalovalo nad lesy a poli.

Na nebi se objevily tři malé body.

Po nějaké době by v nich pozorovatel rozeznal tři ženské postavy na košťatech, letící způsobem, který připomíná proslulé tři létající kachny, jejichž sádrovou podobu najdeme v mnoha domácnostech.

Prohlédněme si je pozorněji.

Ta první – říkejme jí vedoucí – letí v pyšně vzpřímeném sedu, pohrdá odporem vzduchu a zdá se, že nad ním skutečně vítězí. Její rysy by se daly všeobecně popsat jako velmi zajímavé, možná dokonce jako hezké, ale tvrdit o ní, že je krásná – to by si nikdo nedovolil. Rozhodně nikdo, kdo by nechtěl, aby mu vzápětí narostl nos délky a tvaru salátové okurky.

Druhá je malá, kulatá a krivonohá, s tváří připomínající jablko, které někdo příliš dlouho zapomněl ve sklepe. V obličejí má výraz nekonečně dobré nálady. Hraje na bendžo a řekněme – protože v této chvíli nás lepší slovo nenapadá – zpívá. Je to jakási píseň o jezkovi.

Oproti koštěti první postavy, které je až na jeden dva menší pytle nezatížené, se koště té druhé téměř ztrácí pod spoustami věcí. Namátkou uveďme třeba červeného plyšového oslíka, vývrtku ve tvaru čurajícího chlapečka, několik lahví opletených slámou, větší počet panenek v národních krojích a mnoho a mnoho podobných nadnárodních kulturních skvostů. V proutí koštěte pak hnízdí nejsmrdušší a nejdivočejší kocour na světě, který většinou spí.

Třetí a poslední osoba pilotující koště je z trojice nejmladší. Oproti dvěma předchozím, které se barvou oblečení ze všeho nejvíce podobají havranům, je ta třetí oblečena do jasných, veselých barev, které jí ani trochu nesluší a pravděpodobně jí neslušely ani před deseti lety. Cestuje s výrazem neurčité do-

brosrdečné naděje. Ve vlasech má květy, ale ty už, stejně jako ona, začínají mírně vadnout.

Tři čarodějky přeletí hranice království Lancre a za kratičkou chvilku se ocitnou nad městem Lancre. Tam začnou klesat směrem k vřesovištím za městem, až nakonec přistanou u velkého menhiru, který označuje hranice oblastí jejich působnosti.

Jsou zpět.

A všechno je zase v pořádku.

Asi tak na pět minut.

Na záchůdku se usadil jezevec.

Bábi Zlopočasná do něj šfouchala násadou koštěte tak dlouho, dokud nepochopil, co mu naznačuje, a neodtáhl otráveně pryč. Pak vzala ze stěny klíč, který visel na hřebíku vedle loňského výtisku *Almanachu a kalendáře pro rodinu a venkov*, a vykročila po cestičce vedoucí k domku.

Celou zimu byla pryč! To zase bude práce! Musí zajít k panu Zkřivenému a vyzvednout od něj kozy, vymést pavučiny a jejich majitele z komína, vylovit žáby ze studny a vůbec se celkově vrátit k práci. To znamená, že se musí ostatním lidem hezky začít znovu starat o jejich záležitosti, protože co všechno by mohli natropit, kdyby kolem sebe neměli čarodějkou, aby na ně dohlídla, to si raději ani neodvažovala představit...

Ale ze všeho nejdříve si povolí hodinku klidu, v sedě a s nohama nahoře.

V konvici na vodu měla hnízdo červenka. Ptáci se dovnitř dostali otvorem v rozbité okenní tabulce. Bábi opatrně vynesla konvici ven, zaklesla ji nade dveřmi, v místě, kde se na ni nedostanou lasičky, a uvařila si trochu vody na pánvi.

Pak natočila hodiny. Čarodějky sice hodiny skoro nepotřebují, ale Bábi si je nechávala pro jejich tikání... tedy *hlavně* pro jejich tikání. Když v domku tikaly hodiny, muselo být každému jasné, že se tam žije. Patřily nebožce její mamince, která je každý den pravidelně natahovala.

Když maminka zemřela, nebylo to pro Bábi příliš velké pře-
kvapení. Jednak proto, že Esme Zlopočasná byla čarodějka
a čarodějky vidí do budoucnosti, ale především díky tomu, že
v té době už měla poměrně rozsáhlé léčitelské znalosti a poznala
charakteristické příznaky. Proto měla čas se na to připravit
a celý ten den neuronila ani slzu. Rozplakala se teprve o den
později, když se přímo uprostřed pohřební hostiny zastavily
maminčiny hodiny. Upustila podnos šunkových závitků s kře-
nem, utekla ven, a dokud se nevyplakala, seděla na záchodě,
aby ji nikdo neviděl.

Přišel čas myslet právě na takové věci. Přišel čas myslet na
minulost...

Hodiny tikaly. Voda se vařila. Bábi Zlopočasná vylovila z jed-
noho ze skromných zavazadel, která přivezla na svém koštěti,
sáček s čajem a vypláchla konvici na čaj.

Oheň se hezky rozhořel. Neútulnost dlouho neobývaných
místností začala rychle ustupovat. Stíny se prodlužovaly.

Přišel čas myslet na minulost. Čarodějky dokáží nahlédnout
do budoucnosti. Věci, které se budou muset už brzo vyřešit,
musí vyřídit ona sama...

A pak se podívala z okna.

Stařenka Oggová se poněkud nebezpečně zakývala na židli
a přejela prstem po horní ploše skříně. Pak prst důkladně pro-
zkoumala. Byl dokonale čistý.

„Hmph,“ odfoukla si mírně zklamaně. „Zdá se, že je tady
docela čisto.“

Její snachy se zatetelily úlevou.

„Zatím!“ dodala významným tónem Stařenka.

Všechny tři mladé ženy se k sobě přitiskly v němě hrůze.

Stařenčin poměr k ženám jejích synů byla jediná skvrna na
její jinak velmi přátelské a dobrotivé povaze. Zeťové – to bylo
něco jiného – pamatovala si jejich jména, dokonce data jejich
narozenin, a když vstupovali do rodiny, bylo to, jako když

zaběhlá přerostlá kuřata najdou útočiště pod křídly dobromyslné kvočny. Vnoučata – to byly její poklady, milovala je do jednoho a bez rozdílu. Na druhé straně se každá žena natolik neopatrná, že se odvážila provdat za Oggovic mládence, musela smířit s tím, že se její život změní v jedinou řadu duševních muk a nepopsatelného domácího poddanství hraničícího s otroctvím.

Stařenka Oggová nikdy nevykonávala žádné domácí práce, naopak, ona sama byla příčinou toho, že je muselo vykonávat mnoho ostatních lidí.

Slezla ze židle a usmála se na své snachy.

„Udržovaly jste dům opravdu celkem v pořádku,“ řekla. „Skutečně dobrá práce.“

Pak jí náhle úsměv z tváře zmizel.

„Ale okamžik! Co takhle pod postelí v pokoji pro hosty?“ řekla. „Tam jsme se ještě nedívaly, že?“

Španělská inkvizice by byla Stařenku vyloučila ze svých řad pro přílišnou krutost.

Otočila se, když do pokoje vproudil větší počet dalších členů rodiny, a její tvář se stáhla do zasněného úsměvu, který se objevil pokaždé, když se vítala s vnoučaty.

Jason Ogg postrčil kupředu svého nejmladšího. Byl to čtyřletý Žuchlík, který něco držel v ručičkách.

„Tak copak to tady máme?“ rozzářila se Stařenka naplno. „Ukaž Stařence.“

Žuchlík k ní natáhl ruce.

„No né, tak ty jsi pro mě vypěstoval –“

A pak se to stalo. Právě tam, přesně v té chvíli a přímo před jejíma očima.

A pak tady byla Magráta.

Byla pryč osm měsíců.

Ted' se jí začala zmocňovat panika. Technicky vzato byla zasnoubená s králem Verencem II. No, ne tak *docela* zasnoubená... Došlo mezi nimi, a tím si byla téměř jistá, k nevyslovené-

mu všeobecnému pochopení v tom smyslu, že zasnoubení je to, co si oba přejí. Připouštěla, že mu pak dala najevo, že ona sama je svobodný duch a v žádném případě se nechce dát jakýmkoliv způsobem spoutat, a samozřejmě to tak cítila, tedy víceméně, ale..., ale...

Ale... tedy... osm měsíců je osm měsíců. Během osmi měsíců se mohlo stát cokoliv. Měla se z Genovy vrátit rovnou, ale když ty dvě se tak skvěle bavily...

Otřela prach ze zrcadla a prohlédla se kritickým zrakem. No, není toho mnoho, s čím by se dalo pracovat. Bez ohledu na to, co provedla se svými vlasy, stačily pouhé tři minuty k tomu, aby se jí zapletly jako zahradní hadice odložená v kůlně*. Koupila si nové zelené šaty, ale ta věc, která se tak skvěle a dokonale klebnula na sádrovém modelu v obchodě, vypadala na Magráte jako špatně složený deštník.

A Verence tady zatím osm měsíců vládl. Je pravda, že Lancre bylo království tak malé, že když si člověk navečer lehl a chtěl si natáhnout nohy, potřeboval k tomu cestovní pas, ale Verence byl skutečný král a svobodný a takoví králové přitahují mladé ženy, které hledají pracovní příležitost v oddělení královen.

Oblékla se, udělala se šaty, co bylo v jejích silách, a pak s pomstychtivým výrazem několikrát protáhla svými vlasy kartáč.

Poté se vydala na hrad.

Strážní povinnost v lancreckém hradě většinou vykonával ten, kdo právě neměl nic jiného na práci. Dnes stál u brány hradu Stařenčin nejmladší syn Jeník a na sobě měl velmi špatně padnoucí kroužkovou zbroj, která byla, abychom tak řekli, putovní. Když Magráta procházela kolem, postavil se do postoje, který pravděpodobně považoval za pozor, ale pak odhodil píku a rozběhl se za mladou ženou.

* Pozn. autora: *Které se bez ohledu na to, jak pečlivě je stočíte, přes noc rozvinou a důmyslně svážou sekačku na trávu s jízdními koly, jež tam přes léto ukládáte.*

„Mohla byste trochu zpomalit, slečno?“

Předběhl ji, tryskem vyběhl po schodech, chopil se trubky, která tam visela na skobě ve zdi, a zatroubil amatérskou fanfáru. Pak se na jeho tváři znovu objevil výraz paniky.

„Počkejte tady, slečno, zrovínka tady na místě... počítejte do pěti a pak zaklepte.“ Po téhle prosbě proběhl dveřmi a s bouchnutím je za sebou zavřel.

Magráta chvíli čekala a pak se chopila klepadla.

Po několika vteřinách se dveře otevřely a v nich se objevil Jeník Ogg. Byl celý zčervenálý a na hlavě měl obráceně nasazenou napudrovanou paruku.

„Próóóóóóóóó si rááááááááá?“ zazpíval protáhle nadutým tónem a pokoušel se při tom vypadat jako komoří.

„Zapomněl sis sundat helmu, než sis nasadil paruku,“ pomáhala mu Magráta.

Jeník splaskl a posmutněl. Zašilhal očima nahoru.

„Copak? Všichni jsou na senech?“ zeptala se Magráta s porozuměním.

Jeník zvedl paruku, sundal si helmu a paruku vrátil na hlavu. Pak si přes ni s nepřítomným výrazem nasadil helmu.

„No právě, a komoří, pan Vzorfloko, má zase ty své potíže a je upoutaný na lůžko. Takže jsem tady zbyl jenom já, slečno. A to ještě, než půjdu domů, musím udělat večeri, protože paní Kurdějcová je nějaká daremná.“

„Mě nemusíš uvádět a ohlašovat,“ usmála se na něj Magráta. „Já to tady přece znám.“

„Ne ne, to musí být přesně podle protokolu,“ bránil se Jeník. „Jen běžte hezky pomalu a důstojně a ostatní nechte na mně.“

Rozběhl se kupředu a otevřel velké dvojité dveře –

„Sléčnááá Mágratááá Čésnekóóóááá!“

– a rozběhl se k dalším dveřím, které jim stály v cestě.

U třetích dveří už mu docházel dech, ale snažil se, seč mohl.

„Sléčnnn... Mágrááá-áá Čésnkóó-áá... Jé-óó Véličíééns-óóóó krá-. Ale k sakru, to mi řekněte, kam se zase vypařil?“

Trůnní sál byl prázdný.

Verence II., krále lancreského, nakonec našli na dvoře před stájeji.

Někteří lidé jsou zrození k tomu, aby byli vladaři. Jiní se po nějakém čase ve funkci dopracují k tomu, že se *stanou* vladaři. Nebo alespoň něčím jako vrchním generalissimem, tatínkem národa a dobrodincem vlasti. Jenže Verencovi roli krále víceméně vnutili. Nebyl k ní ani zrozen, ani vychováván a dosedl na trůn jen díky jedné z oněch složitých zápletek kolem tajných náklonností, otcovství, sourozenectví a dědictví, tak běžných v každé královské rodině.

Abý bylo jasno, Verence byl vychováván jako dvorní šašek, člověk, jehož zaměstnáním bylo bavit společnost, vyprávět vtípky a polévat si kalhoty pudinkem. Díky téhle roli zcela přirozeně získal až hrobově vážný přístup k životu a došel k pochmurnému rozhodnutí, že se už nikdy v životě ničemu nezasměje, zvláště ne tehdy, bude-li někde na dosah pudinku.

Do role vladaře tedy nastoupil jako dokonalý neznalec a ignorant. Nikdy mu nikdo neřekl, jak má být králem, takže to musel postupně zjišťovat docela sám. Poslal si pro knihy, které se oním předmětem zabývaly. Verence totiž vlastnil nekonečnou víru v užitečnost vědomostí získaných z knih.

Nakonec si vytvořil neobvyklý názor, že být dobrým králem znamená udělat z království místo, kde by se všem žilo lépe než kdykoliv předtím.

Ted' právě zkoumal jakési složité zařízení. Mělo to dvě oje k zapřažení koně a zbytek vypadal jako vůz naložený několika větrnými mlýny.

Verence zvedl hlavu a nepřítomně se usmál.

„Ahoj, ahoj,“ řekl. „Takže jste už v pořádku zpátky?“

„No –“ začala Magráta.

„Tohle je univerzální sklizňostroj,“ přerušil ji Verence, „právě ho přivezli z Ankh-Morporku. Dech budoucnosti, chápeš? Začal jsem se vážně zajímat o zlepšení zemědělské výroby a pūd-

ních výnosů. Budeme muset urychleně přejít na ten nový troj-
polní systém.“

Magrátu jeho řeč poněkud vyvedla z rovnováhy.

„Ale já mám dojem, že v celém Lancre máme jen tři pole,“ řekla,
„a vím taky, že tam není mnoho půdy, a navíc není příliš úrodná –“

„Je velmi důležité dosáhnout správného poměru mezi obil-
ninami, luštěninami a kořenovou zeleninou,“ pokračoval Ve-
rence zvýšeným hlasem. „Také velmi vážně uvažuji o jetelovi-
nách. Moc by mě zajímalo, co si o tom myslíš ty?“

„No, já –“

„A taky si myslím, že je načase dělat něco s prasaty!“ vykřikl
Verence. „Lancredské pruhované! Jak je otužilé! Ale my bychom
mohli zvýšit jeho váhu, a tedy výtěžnost! Promyšleným chovem,
a hlavně křížením! Třeba, řekněme, se stokým tulením! Nechal
jsem si poslat kance – Jeníku, byl bys tak laskav a přestal hrát
na tu zatracenou trumpetu?“

Jeník spustil trubku.

„To jsem troubil fanfáry, Vaše Veličenstvo.“

„No ano, to chápu, ale nikdo od tebe nečeká, že je budeš
troubit *pořád* dokola. Pár jásavých tónů úplně stačí.“ Verence
se zhluboka nadechl. „A taky se někde něco pálí.“

„Á já... do háje, to je mrkev...“ Jeník odspěchal.

„To je lepší,“ přikývl Verence. „Kde jsme to skončili?“

„Mám dojem, že u prasat,“ napověděla mu Magráta, „ale já
vlastně přišla kvůli –“

„Všechno to začíná u půdy,“ přerušil ji Verence. „Když budeš
mít dobrou zem a zlepší se všechno ostatní. Jo, abych neza-
pomněl, svatbu plánuju na den letního slunovratu. Myslel jsem
si, že by se ti to líbilo.“

Magrátiny rty vytvořily velké O.

„Můžeme to samozřejmě ještě posunout, ale ne o mnoho,
kvůli sklizni, víš?“ pokračoval Verence.

„Taky jsem si myslel, že by bylo hezké uspořádat předtím
nějaký velký trh nebo festival,“ svěřoval jí.

„Požádal jsem taky ankh-morporský salon Boggi, aby nám poslal svého nejlepšího krejčího a výběr látek, a jedna z dívek od dvora je asi tvé velikosti a myslím, že se ti bude výsledek moc líbit,“ sděloval jí dále.

„A pan Rudykopalsson, trpaslík, sešel z hor jen kvůli tomu, aby pro tebe vytvořil korunu,“ rozehříval se Verence čím dál tím víc.

„Můj bratr a společnost pana Ženi Vínozpěva nemohou přijet, protože jsou na turné v Klači, ale pan Mášrecht, hrotepec, napsal speciální hru pro svatební představení. Tvrdí, že je to něco takového, co nemůžou zkazit ani obyčejní venkované.

Takže všechno je dohodnuto, že?“

Magrátin hlas, mírně ochraptělý, se konečně vrátil z dalekých krajů.

„Poslyš, a nepředpokládá se, že se taky zeptáš mě?“ zajímala se mírně podrážděně.

„Cože? Ach tak. Hm. Ne, vlastně ani ne,“ odpověděl jí Verence. „Králové se neptají. Všechno jsem to promyslel. Jsem král, rozumíš, a ty jsi, bez urážky, přece jen moje poddaná. Nemusím se tě ptát.“

Magráta otevřela ústa ke vzteklému výkřiku, ale na poslední chvíli stačila do cesty této akci vkodrcat její soudnost.

Jistě, říkala, můžeš na něj chvíli ječet a pak odejít. A on za tebou pravděpodobně přijde.

Velmi pravděpodobně.

Hm.

Možná ale, že ne zase *tak* pravděpodobně. Protože on sice je drobný a příjemný človíček s laskavými vodnatými očima, ale je také král a snaží se starat o spoustu věcí. Ale pravděpodobně by přišel. Velmi pravděpodobně.

Ale...

Chceš na to vsadit celý zbytek života? Nechtěla jsi to vlastně sama tak, jak to zařídil? Cožpak jsi nedoufala právě v něco takového, když jsi se sem vracela? No?

Verence se na ni díval s jistým zájmem.

„Jde o to tvé čarování?“ zeptal se nakonec. „Nemusíš toho samozřejmě úplně nechat. Já chovám k čarodějkám opravdovou úctu. Můžeš být královna-čarodějka, i když mám pocit, že v tom případě bys musela nosit dost odvážné oblečení, chovat si kočky a rozdávat lidem otrávená jablka. Někde jsem to četl. Je to ten problém, že? To čarování?“

„Ne,“ zamumlala Magráta, „v tom to není... hm... říkal jsi něco o koruně?“

„Musíš mít přece korunu,“ přikývl Verence. „To královny mívají. Ověřoval jsem si to v knihách.“

Znovu zasáhl její mozek. Královna Magráta, šeptal jí. Ta myšlenka jí nastavila zrcadlo představivosti...

„Nezlobíš se, že ne?“ řekl Verence.

„Cože? Oh. Ne. Já? To víš, že ne.“

„Výborně. Tak to bychom měli vyřízené. Snad je to všechno, co myslíš?“

„Hm –“

Verence si spokojeně zamnul ruce. „S luštěninami už dokážeme skvělé věci,“ pokračoval tak klidně, jako by ani právě kompletně nepřeorganizoval Magrátin život, aniž se s ní o tom poradil. „Fazole, hrách... vždyť víš. Vazači dusíku. A taky hnojíme a vápňíme. Hospodaříme vědecky. Pojď se podívat.“

A optimistickým krokem vyrazil.

„Víš,“ vykládal jí cestou spokojeně, „já si myslím, že dokážeme, aby tohle království začalo *fungovat*.“

Magráta mu kráčela v patách.

Takže všechno je vyřízeno a připraveno. Žádná nabídka, jen konstatování. Nikdy si nebyla jistá, jak bude ta chvíle vypadat, ani v tom nejtemnějším nočním čase, ale přesto měla jakousi neurčitou představu, že by v té události mohly hrát jistou roli růže a západ slunce a slávici. Jetelovinám příliš velkou úlohu nepřisuzovala. Fazole a ostatní luštěninové vazači dusíku rozhodně nevystupovali jako hlavní představitelé.

Na druhé straně byla Magráta ve své podstatě mnohem praktičtější, než by usoudili ti, kdož nedohlédli dál než k jejímu nepřítomnému úsměvu a sbírce více než tří set kusů okultní bižuterie, z nichž ani jeden ve skutečnosti nefungoval.

Tak takhle to vypadá, když se má dívka vdávat za krále? Všechno za vás vyřeší a vyřídí. Žádní bílí koně. Minulost přeskochí přímo do budoucnosti a vás unáší s sebou.

Možná že je to normální. Králové jsou velmi zaměstnané osoby. Magrátiny zkušenosti, co se vdavek za krále týče, byly velmi omezené.

„Kam to jdeme?“

„Do staré růžové zahrady.“

Á... tak to už bylo lepší.

Až na to, že tam nebyly žádné růže. Ze zahrady obehnané zdí zmizely pěšinky i besídky a teď byla plná po pás vysokých zelených stonků pokrytých bílými květy. Na květech zuřivě pracovaly včely.

„Fazole?“ zaváhala Magráta.

„Správně! Vzorková setba. Vodím sem farmáře, aby si ji prohlédli na vlastní oči,“ vysvětloval jí nadšeně Verence. Pak ale posmutněl a těžce si povzdechl. „Oni přikyvuají, mumlají a usmívají se, ale obávám se, že když se vrátí domů, pokračují ve svém hospodaření postaru jako předtím.“

„Já vím,“ přikývla Magráta. „Se stejným přístupem jsem se setkávala, když jsem lidem dávala lekce v bezbolestném porodnictví.“

Verence pozvedl obočí. Představa toho, jak právě Magráta učí snědé a plodné venkovanky základy porodnictví, se zdála poněkud nereálná dokonce i jemu.

„Vážně? A jak rodily předtím?“ zeptal se překvapeně.

„No, prostě postaru,“ odpověděla Magráta.

Chvilí se dívali na bzučící fazolové políčko.

„Samozřejmě, až budeš královnou, nebudeš muset to –“ začal nejistě Verence.

Přišlo to tiše a měkce, skoro jako polibek, stejně lehce jako dotek slunečních paprsků.

Žádný vítr, jen náhlý těžký klid, při němž vám začne znít v uších.

Fazolové stonky se začaly ohýbat, lámat a rychle poléhaly ve velkém kruhu.

Věly divoce zabzučely a začaly rychle mizet v dálce.

Trojice čarodějek dorazila k menhiru společně.

Nějakým vyprávěním a vysvětlováním se ani neunavovaly. Jsou jisté věci, které *víte*.

„Věřily byste? Uprostřed těch mých zatracených bylinek!“ prohlásila Bábi Zlopočasná.

„Přímo v palácové zahradě!“ mračila se Magráta.

„Chudáček malý! Akorát to zvedal, aby mi to ukázal!“ dodávala rozhořčeně Stařenka Oggová.

Bábi Zlopočasná se zarazila.

„Náš Žuchlík pěstoval semínka hořčice a řeřichy pro svou Stařenku,“ vysvětlovala Stařenka Oggová trpělivě. „Donesl mi hezky ukázat mističku a přesně v té chvíli, kdy jsem se sehnula – pic ho! Polehlý kruh jako v obilí!“

„Tohle je vážná věc,“ zavrtěla hlavou Bábi Zlopočasná. „Už kolik let to nebylo tak špatné jako letos. Všechny víme, co to znamená, že. Teď ale musíme –“

„Ehm,“ odkašlala si Magráta.

„– udělat především jedno –“

„Promiňte,“ vskočila jí do řeči Magráta. Byly tady jisté věci, které potřebovala vysvětlit.

„Ano?“

„Já nevím, o co jde,“ sdělila jí Magráta. „Tedy, jaksí, stará Dobračka Sejkonopná –“

„– budíjízemělehká –“ dodaly obě starší čarodějky sborem.

„– mi sice kdysi řekla, že ty kruhy jsou nebezpečné, ale nikdy mi nevysvětlila *proč*.“

Starší čarodějky si vyměnily významné pohledy.

„Nikdy ti nevyprávěla o Tanečnicích?“ naklonila Bábi Zlopočasná hlavu ke straně.

„Nikdy ti neřekla o Dlouhém muži?“ dodala Stařenka Ogová.

„O jakých Tanečnicích? To myslíte ty staré kameny tam na blatech?“

„Všechno, co v *téhle chvíli* potřebuješ vědět,“ odpověděla jí Bábi Zlopočasná, „je, že *je* musíme za každou cenu zastavit.“

„Koho *je*?“

Bábi se zatvářila jako nevinnost sama...

„No přece ty kruhy, samozřejmě,“ odpověděla.

„Ale ne,“ zavrtěla Magráta hlavou. „Poznám to podle způsobu, jak mluvíte. Řekla jste *je*, jako by to byla nějaká ošklivá nadávka. To nebyli nějakí obyčejní oni, to byli Oni s velkým O.“

Jak se zdálo, upadly obě starší čarodějky do rozpaků.

„A kdo je Dlouhý muž?“ útočila dál Magráta.

„Ale my jsme přece o žádném Dlouhém muži nemluvíly,“ kličkovala Bábi.

„No, když jí řekneme o Tanečnicích, tak se asi nemůže nic stát,“ zabručela Stařenka.

„Asi ne..., ale znáš to... tedy víš, jak to myslím... je to Magráta,“ odpověděla jí Bábi.

„Co to má všechno znamenat?“ mračila se na ně Magráta.

„My si myslíme, že tvoje pocity k Nim budou poněkud jiné než naše, to je to, co se ti pokoušíme vysvětlit.“

„Rozuměj, mluvíme prostě o –“ začala Stařenka.

„Neříkej to jméno!“

„No jo, vlastně, vidíš. Promiň.“

„Vždyť sama víš, že kruh nemusí Tanečníky pokaždé najít,“ obrátila se Bábi ke Stařence. „Vždycky je tady naděje, že je to jenom náhoda.“

„No jo, ale když se udělá uvnitř –“ chtěla namítnout Stařenka. Magráta jí vztekle skočila do řeči.

„To děláte naschvál! Celou tu dobu mluvíte v hádankách, abych vám nerozuměla! Děláte mi to vždycky. Ale až budu *královnou*, tak s tím budete muset přestat!“

To je zarazilo.

Stařenka Oggová naklonila hlavu ke straně. „Takže mladý Verence se konečně vyjádřil, co?“

„Ano!“

„A kdypak dojde k té šťastné události?“ zeptala se Bábi Zlopočasná odměřeně.

„Za dva týdny,“ odpověděla Magráta. „Na den letního slunovratu.“

„Chyba, *velká* chyba, vybrali jste si *moc* špatně,“ zavrtěla smutně hlavou Stařenka Oggová. „To je přece nejkratší noc v roce –“

„Gyto Oggová!“

„A potom budete mými *poddanými*,“ ignorovala Magráta tu krátkou mezihru. „A budete se mi muset klanět a kdeco!“

Už když ta slova vypouštěla z úst, věděla, jak jsou hloupá, ale hněv jí nedovolil se zarazit včas.

Bábi Zlopočasné se zúžily oči.

„Hmm,“ zabručela. „Tak to všechno budeme *muset* dělat, povídáš?“

„Každopádně,“ zaplétala se Magráta víc a víc, „a jestli ne, mohla bych vás dát uvrhnout do *hladomorny*.“

„No tohle,“ zakroutila hlavou Bábi. „A to se podívejme. Ale to by se mi nelíbilo. To by se mi ale ani trošičku nelíbilo.“

Všechny tři znaly hradní podzemí včetně mučírny a hladomorny a věděly, že ty prostory v posledních letech sloužily svému účelu jen výjimečně a teď nebyly používány vůbec. Verence II. byl ten nejmírnější a nejmírumilovnější vládce v dějinách celého Lancre. Jeho poddaní ho přijímali s určitým dobromyslým pohrdáním, což je úděl všech, kdo tiše, cílevědomě a nezištně pracují pro veřejné blaho. Kromě toho Verence by si raději uřízl nohu, než by vsadil do vězení čarodějku, neboť by

mu to z dlouhodobého hlediska ušetřilo mnoho nepříjemností a pravděpodobně by to bylo i méně bolestivé.

„Královna Magráta, hm?“ řekla Stařenka Oggová, která se snažila alespoň částečně uvolnit ovzduší. „Božíčku. Fakt je, že ten starý hrad už potřeboval dávno trochu oživit a –“

„No, tak teď to bude to pravé,“ prohlásila významně Bábi.

„Myslím, že nemám *zapotřebí* se zatěžovat podobnými záležitostmi,“ ušklíbla se Magráta. „Ať je to, co je to. Je to *vaše* věc. Na takové hlouposti teď nebudu mít čas, to vím skoro určitě.“

„A já zas jsem si jistá, že si už nějakou tu zábavu najdete, Vaše rádoby Veličenstvo!“ usekla Bábi Zlopočasná.

„Pch!“ zvýšila Magráta hlas. „To jistě! Můžete si klidně najít nějakou jinou trou–, můžete si, ke všem čertům, najít v Lancre novou čarodějkou! Rozumíte? Nějakou jinou hloupou holku, která udělá všechnu špinavou práci a nikdy jí nikdo nic nevyšvětlí a před kterou si můžete trousit ty své polovičaté poznámky. Já mám na práci jiné věci. A lepší!“

„Lepší věci než být čarodějkou?“ nadhodila Bábi.

A Magráta se do toho vrhla po hlavě.

„Samozřejmě!“

„No maucta,“ sykla Stařenka sama pro sebe.

„Aha. V tom případě předpokládám, že by ses chtěla urychleně vrátit na hrad,“ prohlásila Bábi hlasem, který řezal jako nůž.

„To bych řekla!“

Magráta zvedla své koště.

Bábina ruka vystřelila jako blesk a uchopila koště za násadu.

„Tak to zase prr,“ zasyčela. „Takhle ne. Královny jezdí ve zlatých kočárech a takových pitomostech. Každému, co jeho jest. Košťata jsou pro *čarodějky*.“

„Ale no, tak už toho nechte, vy dvě,“ začala Stařenka Oggová, která byla od přírody dobrotivým prostředníkem. „Koukněte, vždyť královnou může být každý a čarodě–“

„Mně je to přece jedno,“ ušklíbla se Magráta a pustila koště. „Já už nemám zapotřebí starat se o takové hlouposti.“

Otočila se, podkasala si sukni a dala se na útěk. Její postava se rýsovala proti zapadajícímu slunci.

„Esme, ty pitomá stará ochechule,“ prohlásila zvučným hlasem Stařenka Oggová. „Jenom proto, že se má vdávat.“

„Víš, jak by to dopadlo, kdybychom jí to řekly, Gyto,“ podívala se na ni Bábi. „Pochopila by to všechno špatně. Šlechta. Kruhy. Řekla by, že je to... *nádherné*. Bude nejlepší, když ji z toho vynecháme.“

„Vždyť už o sobě nedali vědět roky a roky,“ uvažovala nahlas Stařenka. „Budeme potřebovat nějakou pomoc. Tím myslím... poslyš, kdy jsi byla naposled nahoře u Tanečníků?“

„No, víš, jak to chodí,“ odpověděla jí Bábi. „Když je pořád klid, tak si na ně skoro nevzpomeneš.“

„Měly bychom je pořádně vyčistit.“

„To je pravda.“

„Nejlepší by bylo, kdybychom tam zašly hned zítra ráno,“ pokračovala Stařenka Oggová.

„Dobrá.“

„A měly bychom si raději vzít i srpy.“

V království Lancre není mnoho míst, na kterých byste mohli upustit míč a on se od vás okamžitě nezačal kutálet dolů. Většinu království tvoří blata a strmá, hustě zalesněná horská úbočí, která se s výškou rychle mění v příkré a nepřístupné hory, kam nechodí ani trollové. V oněch místech jsou rokliny tak hluboké, že se tam musí sluneční světlo přivádět potrubím.

Stezka k vřesovišti, kde stáli Tanečníci, byla napůl zarostlá, i když byla jen pár kilometrů od města. Občas, ale vždycky jen náhodou, tam zabloudili lovci. Ne že by tam bylo málo zvířet, ale, no jednoduše –

– byly tam ty kameny.

Kamenné kruhy byly v horách dost běžná věc. Druidové je stavěli jako počítače pro předpovědi počasí, a protože bylo vždycky levnější postavit 33-mega-litový kruh, než doplňovat

a zesilovat ten pomalý starý, bylo těch starých na horských mýtinách až až.

K Tanečníkům se však žádný druid nepřiblížil.

Kameny nebyly opracované. Nebyly ani umístěny v nějakém důmyslném postavení. Netýkaly se jich dokonce ony obvyklé věci, jako že v určitý den ozářilo slunce určitý z nich. Někdo tady prostě a jednoduše vytvořil hrubý kruh z osmi narudlých balvanů.

Zato počasí se tam chovalo podivně. Lidé říkali, že když začne pršet, dopadnou první kapky v kruhu o několik vteřin později než ty vně kruhu, jako kdyby déšť přilétal odjinud, z mnohem větší vzdálenosti. Když mračna zakryla slunce, trvalo to stejně dlouho, než světlo v kruhu zesláblo.

Vilém Skřuska během několika minut zemře. Je však třeba říci, že jelena, za kterým se hnal jako šílený, neměl štvát, když není sezona, zvláště ne toho překrásného, a už vůbec ne dokonalého zástupce červených jelenů beranohlavých, protože tento druh je vážně ohrožený, i když momentálně ne tolik jako Vilém Skřuska.

Zvíře mu stále unikalo, prodíralo se vysokým kapradím a dělalo tolik hluku, že ho mohl sledovat i slepý.

Skřuska se mu neustále držel v patách.

Kolem kamenného kruhu ještě stála mlha, ne v souvislém závoji, ale v dlouhých, potrhaných cárech.

Jelen doběhl k okraji kruhu a zastavil se. Jednou, dvakrát ustoupil a zase popošel kupředu, pak zvedl hlavu a podíval se přímo na Skřusku.

Ten pozvedl kuši.

Jelen se obrátil a vskočil mezi kameny.

Pak už začalo být všechno nezřetelné a zmatené. Tak především to byla –

– *vzdálenost*. Kruh měl jen pár metrů v průměru a nebylo možné, aby se v něm najednou našla tak obrovská *vzdálenost*.

Další byla –

– *rychlost*. Z kruhu se něco přibližovalo, bílá tečka, která rostla a rostla.

Skřuska věděl, že pozvedl kuši, a chystal se zamířit, *ale* když do něho ta věc narazila, vypadla mu zbraň z ruky a najednou měl jediný pocit –

– *pocit věčného klidu*.

Teprve pak si vybavil krátkou bolest.

Vilém Skřuska zemřel.

Vilém Skřuska se podíval mezi prsty na polámané kapradí. Kapradí bylo polámané, protože na něm leželo jeho vlastní tělo. Jeho právě zesnulé oči obhlížely okolí. Mrtví nepodléhají žádným sebeklamům. Umřít, to je něco, jako když se probudíte po skutečně skvělém flámu. Během několika málo vteřin si vybavíte všechny ty věci, které jste včera dělali, které byly v té chvíli tak logické, skvělé a vtipné. Vzpomenete si dokonce na tu úžasnou taškařici, kterou jste provedli s cylindrem od petrolejky a dvěma míči spojenými provázkem, ale současně vám dojde, že dnes se všem těm lidem musíte podívat do očí, a i když jste už střízlivý a oni také, *všichni si to pamatujete*.

„Oh,“ vypravil ze sebe.

Krajina kolem kamenů se podivně ohýbala. Teď, když kruh pozoroval zvenčí, to bylo tak jasné...

Naprostu zřetelné. Žádné zdi, jen dveře. Žádné hrany, jen samé rohy.

VILÉME SKŘUSKO.

„Ano?“

BUDETE TAK LASKAV? PROSÍM, TUDY.

„Vy jste lovec?“

JÁ O SOBĚ RADĚJI UVAŽUJI JAKO O SBĚRATELI POSTRADATELNÝCH MALIČKOSTÍ, BEZ KTERÝCH TO NEJDE.

Smrť se usmál. Skřuskova posmrtná obočí se stáhla u kořene nebohého nosu.

„Cože? Něco jako sherry, hořčice, koření... takové věci?“

Smrt si povzdechl. Bylo zbytečné plýtvat na lidi metaforami. Někdy měl pocit, že ho nikdo nebere vážně.

MYSLEL JSEM TÍM, ŽE SBÍRÁM LIDSKÉ ŽIVOTY, NEBO, PŘESNĚJI ŘEČENO, JE LIDEM BERU.

„A kam je berete?“

TAK TO BUDEME MUSET TEPRVE ZJISTIT, ŽE?

Vilém Skřuska se už pomalu měnil v mlhavý obláček.

„Ta věc, co mě dostala –“

ANO?

„Myslel jsem, že už dávno vyhynuli!“

ALE VŮBEC NE. JEN ODEŠLI.

„A kam?“

Smrt natáhl kostěný ukazovák.

TÁMHLE.

Magráta původně neměla v plánu přestěhovat se do zámku před svatbou hlavně proto, že nestála o všechny ty lidské řeči. Byla pravda, že v paláci, který měl nesmírné množství komnat, žil asi tucet lidí, ale přesto, *byla by s ním pod jednou střechou*, a to bylo pro lidi jako záminka dobré až až. Přesněji špatné až až.

Ale to bylo předtím. Teď v ní krev doslova pěníla. Jen ať si lidé povídají. Dovedla si docela živě představit, *kteří* lidé to budou. No dobrá, ať si klidně mluví.

Vstala časně a zabalila si všechn svůj majetek. Domek nebyl její a většina nábytku jakbysmet. Čarodějky přicházely a odcházely, ale jejich domky byly věčné a obvykle měly na střeše tytéž došky, kterými byly pokryty při stavbě.

Co jí *patřilo*, to byla sada magických nožů, tajemné barevné provázky, dva poháry, několik alchymistických zkušebních tyglíků a skříňka plná prstenů, náhrdelníků a náramků, které byly pokryty mystickými symboly alespoň tuctu různých náboženství. To všechno naházela do pytle.

Pak tady byly knihy. Dobračka Sejkonopná platila mezi ča-

rodějkami za knihomola. Byl jich skoro tucet. Nad knihami Magráta zaváhala, a nakonec je nechala stát v policích.

A co oficiální špičatý klobouk? Stejně ho nikdy neměla ráda a nebrala si ho nikdy, když se tomu mohla vyhnout. Do pytle s ním.

Naposled se kolem sebe rozhlédla vzteklýma očima a na stoličce v rohu u krbu uviděla malý kotlík. To je ono. Šup s ním do pytle. A to bude asi všechno. Ústí pytle zavázala tkanicí.

Když cestou do paláce přecházela most přes lancreskou roklí, vhodila pytel do řeky.

Chvilku poskakoval na hladině divokého proudu, ale pak se potopil.

Tajně doufala, že se za ním potáhne například řada pestrobarevných bublin nebo že bude ve vodě syčet. Ale pytel se jednoduše potopil. Jako kdyby nebyl ani trochu důležitý.

Jiný svět, jiný zámek...

Přes zamrzlý vodní příkop cválal elf na koni. Jak z vraníka, tak z věci, kterou měl přehozenou přes krk před sedlem, stoupala pára.

Jezdec vyjel po schodišti a vjel do haly, kde seděla Královna pohroužená do svých snů...

„Pane Hladhubene?“

„Jelen!“

Zvíře bylo stále ještě živé. Elfové měli velké zkušenosti s tím, jak v případě potřeby nechat různé tvory dlouho naživu. Často celé týdny.

„Je ze světa *za kruhem*?“

„Přesně tak, má paní.“

„Kruh slábne. Neříkala jsem to?“

„Ale jak dlouho ještě? Jak *dlouho*?“

„Brzo. Už brzo. A co prošlo opačným směrem?“

Elf se pokoušel vyhnout jejímu pohledu.

„Váš... domácí mazlíček, paní.“

„No, ten bezpochyby daleko nezaběhne.“ Královna se zasmála. „Doufejme, že se dobře pobaví...“

Před ránem krátce, ale vydatně sprchlo.

Nic není odpornější než prodírat se mokrým kapradím, které vám sahá po ramena. Okamžik, je. Je mnoho věcí, kterými prodírat se by bylo mnohem odpornější, zvláště pokud by vám sahaly po ramena. Ale jak si pomyslela Stařenka Oggová, právě tady a teď ji stěží nějaká taková věc napadala.

Samo sebou se rozumí, že čarodějky nepřistály mezi Tanečnický. Dokonce i ptáci volili raději okliku, než by přeletěli nad oním kruhem. Babí léta, stěhovaví pavoučci, kteří se na svých vláknkách vznášeli často i několik set metrů vysoko, ho oblékala. Mračna se dělila a proudila kolem.

Kolem kamenů se vznášela mlha. Lepkává, vlhká mlha. Stařenka se nepřítomně ohnala svým srpem po velkém kapradí, které jí stálo v cestě.

„Jsi tam, Esme?“ zabručela.

Hlava Bábi Zlopočasné vyhlédla z chomáče kapradí o pár metrů dál.

„Tady se musely dít věci,“ oznámila Stařence klidným vážným hlasem.

„Jako třeba co?“

„Kapradí a plevel kolem kamenů jsou celé zdupané. Řekla bych, že tady někdo *tančil*.“

Na Stařenku Oggovou měla její slova stejný účinek, jaký by měla na jaderného fyzika zpráva, že hned za rohem někdo o sebe tluče dvěma podkritickými množstvými uranu, protože se chce zahřát.

„To by si *nikdo nedovolil!*“

„Ale ano. A je tady ještě jedna věc.“

Bylo těžké si představit, co dalšího by tady mohlo být, ale Stařenka Oggová poslušně řekla: „Ano?“

„Někdo tady byl zabit.“

„Ale ne,“ zasténala Stařenka Oggová. „Snad ne v *kruhu*?“

„To ne. Nebuď blázen. Venku. Vysoký, štíhlý muž. Jednu nohu měl o trochu kratší. A měl plnovous. Asi to byl lovec.“

„Jak to všechno víš?“

„Zakopla jsem o něho.“

Z mlhy se vyhouplo slunce.

O osm set kilometrů dál laskaly tytéž ranní paprsky prastaré kameny Neviditelné univerzity, nejproslulejší magické školy Zeměplochy.

Toho si ovšem z mágů všímal jen málokdo.

Pro většinu mágů Neviditelné univerzity byl prvním denním jídlem oběd. Ve většině případů si na snídani nepotrpěli. Jediní dva, kteří věděli, jak vypadá slunce zepředu, byli arcikancléř a knihovník. Ráno, to byla doba, kdy mívali prakticky celou Neviditelnou univerzitu několik hodin sami pro sebe.

Knihovník vstával vždycky časně, protože byl orangutan, a ti vstávají časně už od přírody, i když on neměl zapotřebí každé ráno vyrážet hrdelní výkřiky, kterými by zahnal ostatní samce ze svého území. Jemu stačilo odemknout knihovnu a připravit knihy.

A Vzoromil Výsměšek, současný arcikancléř univerzity, miloval chvíle, kdy se mohl potulovat prázdnými chodbami spících budov, kývat na pozdrav sloužícím a nechávat psané vzkazy svým podřízeným, které měly jen jediný účel: dát jim jasně najevo, že on je vzhůru a stará se o záležitosti univerzity, zatímco oni ještě tvrdě spí*.

* Pozn. autora: *To se děje neustále v celém mnohovesmíru, dokonce i na ledových planetách, jejichž pobřeží jsou omývána moři z tekutého dusíku. Nikdo neví, proč to je právě tak, ale v každé skupině zaměstnaných jednotlivců je vždycky shodou okolností jediným „přirozeným ranním ptáčetem“ vedoucí oddělení, který vždycky nechává na stolech svých podřízených papírky (nebo, podle situace,*

Dnes měl ale v hlavě něco jiného. Doslova.

Bylo to kulaté a polehlé. Přísahal by, že včera to tam ještě neměl.

Otáčel pomalu hlavou sem a tam a zíral do zrcadla na odraz druhého zrcadla, které si držel nad hlavou.

Další člen sboru, který se budil po knihovníkovi a arcikancléři, byl kvestor. Nevstával proto, že by se sám od sebe časně budil, ale proto, že zhruba kolem desáté hodiny ranní došla arcikancléři omezená zásoba trpělivosti. Vzoromil Výsměšek doběhl na úpatí hlavního schodiště a křičel, co mu síly stačily:

„Kvestóór!“

– tak dlouho, dokud se kvestor neobjevil.

Stávalo se to tak často, že kvestor, od přírody nervozravec*, se většinou přistihl při tom, že ve spánku vstal a napůl se oblékl několik minut předtím, než chodbou zazněl arcikancléřův křik. Když se tentokrát ozval první výkřik, byl už oblečený a v půli cesty ke dveřím, a teprve pak otevřel oči.

Výsměšek nikdy neplýtl slovy na nezávazné fráze. Buď šel rovnou na věc, nebo nic.

„Ano, arcikancléři?“ ohlásil se kvestor posmutněle.

Arcikancléř si sundal klobouk.

„Tak co si o tom myslíte?“ dotazoval se.

„Ehm, tedy, jaksi... o čem, arcikancléři?“

ryté krystaly helia) s krátkými, mírně vyčítavými vzkazy. Abychom už řekli všechno, tak jediný svět, kde k tomu dochází velmi zřídka, je planeta Zyrix, a to jen proto, že Zyrix má osmnáct sluncí a možnost být ranním ptáčetem se naskýtá jen jednou za 1789,6 roku. A přece se pokaždé za 1789,6 roku, poháněni jakýmsi podivným univerzálním signálem, vplazí do kanceláří zaměstnavatelé s chadpadly plnými skořápek frimptských mušlí, složité poleptaných vyčítavými vzkazy, které roznášejí na místa svých nepřítomných podřízených.

* Pozn. autora: Žil hlavně ze svých nervů.

„O tomhle, člověče, o tomhle!“

Kvestor, který cítil, že se ho zmocňuje panika, vyděšeně prohlížel temeno arcikancléřovy hlavy.

„Co? Aha. Vy myslíte to kolečko?“

„Jenže já jsem žádné *kolečko* neměl!“

„No, pak ale –“

„Tím chci říci, že včera to tam určitě ještě nebylo!“

„Aha. Tak dobře. Hm.“ Občas nastaly okamžiky, kdy se v kvestorovi něco zlomilo a on se nedokázal ovládnout. „Poslyšte, tyhle věci se prostě stávají a můj dědeček vždycky klel jako pohan nad směsí medu a koňského trusu, kterou si denně vtíral do –“

„Já *neplešatím!*“

Po kvestorově tváři přeběhl tik. Slova mu začala proudit z úst o vlastní vůli, aniž s tím měl jeho mozek mnoho společného.

„– a pak si někde sehnal takové zařízení, kde byla skleněná tyč, a tu bylo potřeba, tu musel, tu třel hedvábným klůčkem a –“

„Já tím chci říci, že je to nehorázně! V naší rodině nebyl jediný holohlavý, když nepočítám jednu ze svých tet!“

„– a pak, pak taky sbíral ranní mlhu a myl si v ní hlavu a a a –“

Vzoromil Výsměšek se pro tuto chvíli vzdal. Byl v jádru laskavý muž.

„Dobrá, co na to vždycky berete?“ zabručel.

„Suché, suché, suché,“ zasekl se kvestor.

„Vy myslíte ty pilulky ze starých, dobrých, sušených žab?“

„Spr- spr- spr–“ nedokázal se zarazit kvestor.

„V levé kapse?“

„Spr- spr- spr–“

„Dobrá, okamžik... ták, hezky polkněte...“

Chvilku na sebe mlčky zírali.

Pak kvestorovi poklesla ramena.

„Už-už-už je to mnohem lep-lepší, arcikancléři, díky.“

„Něco se určitě děje, kvestore. Cítím to v kostech.“

„Když myslíte, arcikancléři.“

„Kvestore?“

„Ano, arcikancléři?“

„Nejste náhodou členem nějakého tajného spolku nebo něčeho podobného, že ne?“

„Já? V *žádném případě*, arcikancléři.“

„Pak by možná nebylo špatné, kdyste si z hlavy sundal ty podvlíkačky.“

„Znáš ho?“ zeptala se Bábi Zlopočasná.

Stařenka Oggová znala v Lancre každého, dokonce i tenhle opuštěný pozůstatek člověka, který ležel v kapradí.

„To je Vilém Skřuska z Dílů,“ odpověděla. „Je ze tří bratrů. Vzal si mladou Bledvorníkovou, pamatuješ? Tu, co měla zuby stavěné jako vzduchem chlazený model?“

„Doufám, že má ta chuděra ženská slušné černé šaty,“ zabručela Bábi Zlopočasná.

„Vypadá to, že ho někdo probodl,“ řekla Stařenka. Jemnou, ale pevnou rukou tělo obrátila. Mrtvá těla ji nijak neděsila. Čarodějky všeobecně sloužily nejen jako porodní báby, ale i jako ošetřovatelky umírajících a ohledávačky mrtvých. První a poslední věc, kterou mnoho obyvatel Lancre v životě vidělo, byl právě obličej Stařenky Oggové a ve srovnání s tím se celý ten kus mezi začátkem a koncem zdál zcela bezvýznamný.

„Skrznaskrz,“ pokračovala Stařenka. „Je propíchnutej durchumdurch. To mi teda, holka, vysvětli. Kdo by dělal něco takového?“

Obě čarodějky se jako na povel otočily a zadívaly se ke kamenům.

„Nevím sice, co to bylo, ale můžu ti říct, odkud to přišlo.“

Teď si všimla i Stařenka Oggová, že kapradí kolem kamenů je polehlé, udupané a úplně zhnědlé.

„Tak tomu se musím podívat na zoubek,“ prohlásila popuzeně Bábi. „Na můj vkus to došlo příliš daleko!“

„Jestli ti můžu poradit, kam bys neměla chodit *ty*, tak –“

„Vím sama nejlíp, kam až můžu zajít, děkuju ti pěkně.“

Tanečníky tvořilo osm kamenů. Tři z nich měly jména. Bábi se pomalu vydala kolem kruhu, až došla k balvanu, jemuž se říkalo Pištec.

Zvedla ruku a vytáhla jednu z těch mnoha jehlic, které procházely jejím účesem a přidržovaly klobouk na hlavě, a podržela ji nějakých deset centimetrů od povrchu kamene. Pak ji pustila a pozorovala, co se bude dít.

Po chvíli se vrátila ke Stařence.

„Pořád ještě zbývá nějaká síla,“ oznámila jí. „Už ne moc, ale kruh ještě drží.“

„Jenže kdo by byl tak pitomý, aby sem chodil a tančil kolem kamenů?“ vrtěla hlavou Stařenka Oggová a pak, když se jí do hlavy vplížila zrádná myšlenka, rychle dodala: „Magráta byla přece celou tu dobu s námi.“

„To právě musíme zjistit,“ odpověděla jí Bábi a na tváři se jí objevil pochmurný úsměv. „Pojď, pomoz mi s tím chudákem.“

Stařenka Oggová se sehnula. „Jejdamane, ten má ale váhu! Teď by se nám tady hodila Magráta.“

„Myslím, že ne. Je přelétavá a nemá dost zodpovědnosti,“ zavrtěla hlavou Bábi. „Snadno se jí zatočí hlava.“

„Ale je to hodné a příjemné děvče.“

„A taky strašně sentimentální. Myslí si, že se může v životě chovat, jako by pohádky fungovaly a lidové písně byly ryzí pravda. Ne, že bych jí nepřála co nejvíc štěstí.“

„Doufám, že si jako královna povede dobře,“ přikývla Stařenka.

„Všechno, co umí, se naučila od nás,“ zabručela Bábi Zlopočasná.

„Jasněže,“ souhlasila s ní Stařenka, když mizely v kapradí. „Ty, poslyš... podívej... možná že...?“

„Tak se vymáčkni!“

„Nemyslíš, že by stálo za to naučit ji všechno, co umíme *my*?“
„To by trvalo moc dlouho.“
„No jo, to máš asi pravdu.“

Než se dopisy dostaly až k arcikancléři, trvalo to nějakou dobu. Poštu od Hlavní brány, kde byla odkládána, bral kdokoli, kdo právě vcházel dovnitř. Podle toho, *kdo* ji vzal, ji pak ona dotyčná osoba odložila někam na polici, zapálila si s ní dýmku nebo ji použila jako záložku do knihy. Knihovník si například dopisy s oblibou podestýlal na spaní.

Tomuhle dopisu to ovšem trvalo pouhé dva dny, a když si odmyslíme několik koleček od hrnků s kávou a čajem a pár velkých otisků prstů páchnoucích banány, byl téměř nepoškozený. Objevil se na stole spolu s ostatní poštou ve chvíli, kdy mágové seděli u oběda. Děkan jej otevřel lžící.

„Ví náhodou někdo z vás,“ zeptal se, „kde je nějaký Lancre?“

„Proč?“ zvedl Výsměšek prudce hlavu.

„Žení se tam nějaký král a chce, abychom přijeli.“

„No né, to jsou věci!“ zahlaholil lektor Zaniklých run. „Tak nějaký mrňavý králíček se žení a chce, abychom mu přijeli na svatbu, ano?“

„Je to dost vysoko v horách,“ ozval se arcikancléř tiše. „Křišťálové potoky plné pstruhů, pokud si vzpomínám. To mi věřte. Lancre. Dobrý bože. Už roky jsem si na to místo nevzpomněl. Věřili byste, že jsou tam ledovcová jezírka a v nich ryby, které v životě neviděly člověka s udicí? Lancre. Ano, Lancre.“

„A musí to být strašlivě daleko,“ ozval se znovu lektor Zaniklých run.

Vzoromil Výsměšek ho ale neposlouchal. „A jací jsou tam jeleni! Tisícihlavá stáda jelenů. A losi. Vlci, kam se podíváte. Nepřekvapilo by mě ani trochu, kdyby tam člověk potkal pumu. Taky jsem slyšel, že tam zahlédli lední orly.“

Oči mu zářily.

„Už jich prý zbývá sotva tucet,“ dodal.

Vzoromil Výsměšek dělal pro vzácné druhy zvířat i ptáků, co mohl. Především se ze všech sil snažil, aby vzácnými zůstaly.

„A lišky tam musí dávat pac a pusu na dobrou noc,“ ušklíbl se děkan. „Vždyť se to už skoro nevešlo na mapu, jak je to daleko.“

„Jezdil jsem tam o prázdninách ke strýčkovi,“ pokračoval zasněně Výsměšek. „Jak já si tam užíval! To byly časy! Ta léta... a nebe tam je modřejší než kdekoliv jinde, takové... a ta tráva... a...“

Pak se najednou vrátil z krajiny vzpomínek zpět.

„Musím tam zajet, to se nedá nic dělat. Je to moje povinnost. Žení se hlava státu. Velmi důležitá příležitost. Musí tam být pár mágů. Už proto, aby dodali celé té události většího lesku. Noblyess obligay.“

„No, *já* tedy nejedu nikam,“ prohlásil rezolutně děkan. „Venkov – to je proti přírodě. Naprosto nepřirozené. Příliš mnoho stromů. To bych nesnesl.“

„Kvestorovi by podle mě neškodilo trochu se provětrat,“ řekl Výsměšek. „Zdá se mi v poslední době nějaký nervózní. Nedokážu si představit proč.“ Naklonil se kupředu, aby viděl podél stolu. „Kvestóóór!“

Kvestor upustil lžici do své ovesné kaše.

„No? Vidíte, co tím myslím?“ rozhlédl se Výsměšek po svých sousedech. „Doslova uzlíček nervů. Právě jsem říkal, že by vám neškodilo se trochu provětrat, kvestore!“ Pak strčil do děkana. „Doufám, že mu z toho nezačalo skřípat pod kloboukem, chudákovi,“ a snažil se udržet hlas v síle, o které se domníval, že je to šepot. „Tráví příliš mnoho času pod střechem, to si myslím já.“

Děkan, který vycházel ven zhruba jednou do měsíce, pokrčil rameny.

„Co byste řekl tomu, odpočinout si na pár dnů od svých povinností, he? Vyrazit si z univerzity? Udělat si volno?“ obrátil se arcikancléf znovu ke kvestorovi a přitom na něj zuřivě mával. „Mír a klid? Zdravý venkovský život?“

„Já, já, já, já... to bych moc rád, arcikancléři,“ odpověděl mu kvestor a výraz naděje se mu na tváři rozléval jako jarní záplava.

„Skvěle, člověče. Výborně. Můžete jet se mnou,“ rozzářil se Vzoromil Výsměšek.

Kvestorovi ztuhla tvář.

„Potřebujeme ještě někoho,“ pokračoval arcikancléř. „Nějakí dobrovolníci?“

Mágové jsou do posledního založeni jako měšťtí lidé, proto se teď všichni rychle sklonili ke svým talířům a začali se soustředěně zabývat jídlem. Vždycky se svým jídlem zabývají soustředěně, ale tentokrát se nad talíři shýbali ještě hlouběji, aby se vyhnuli Výsměškovu pohledu.

„A co takhle knihovník?“ nadhodil lektor Zaniklých run a předhodil tak onu nevinou duši vlkům.

Kolem stolu náhle zazněly hlasy naplněné úlevou.

„To je ono,“ rozzářil se děkan. „Výlet přesně pro něho. Venkovská krajina. Stromy... a... stromy.“

„Horský vzduch,“ přikývl lektor Zaniklých run.

„No bodejť, stejně je v poslední době nějaký nevrlý,“ souhlasil asistent – čtenář katedry Neviditelného písemnictví.

„Bude to pro něj skutečné dobrodiní,“ přisadil si lektor Zaniklých run.

„Druhý domov, řekl bych,“ přikyvoval děkan. „Stromy, kam dohlédneš.“

Většina mágů zvedla hlavy a s výrazy plnými očekávání se obrátila k arcikancléři.

„Ale vždyť on chodí jen tak,“ zabručel nejistě Výsměšek. „A pořád říká jen to svoje ‚ook‘.“

„Občas přece nosí takový ten hábit,“ upozornil děkan.

„No jo, ale jen když se vykoupe.“

Výsměšek si prohrábl plnovous. Měl knihovníka docela rád, protože ten se se svým arcikanclěřem nikdy nehádal a udržoval se ve formě, i když to byla forma hruškovitá. Koneckonců, pro orangutana to byl ten správný tvar. Podstatné na knihovníkovi

bylo to, že si vlastně nikdo ani *nevšiml*, že je orangutanem, pokud na to neupozornil některý z návštěvníků univerzity. V takovém případě řekl někdo z přítomných: „A vidíte? To máte vlastně pravdu. Byla to jakási magická nehoda, pokud si vzpomínám. Jsem si skoro jistý, že se to přihodilo při nějaké magické události na univerzitě. V jedné chvíli člověk, vzápětí opice. Když už o tom mluvíte, je to legrační věc... víte, že si nedokážu vzpomenout, jak vypadal předtím? Abyste mně rozuměl, *samo-zřejmě*, že *předtím* byl člověkem... určitě byl. Ale já ho vždycky bral tak nějak spíš jako lidoopa, věřte mi. Takhle si je mnohem více *podobný*.“

Ten dotyčný měl pravdu. Byla to skutečně nehoda, kterou měly na svědomí mocné magické knihy Univerzitní knihovny, které jako zcela zanedbatelný průvodní jev své vzpoury vrátily knihovníkův vývojový cyklus a poslaly ho po jiné vývojové větvi. Výsledkem toho všeho bylo, že na ní teď dokázal spokojeně viset za nohy a hlavou dolů.

„No, tak tedy dobrá,“ přikývl nakonec arcikancléř. „Ale musí si na sebe během obřadu něco obléct, už jenom kvůli té chudince nevěště.“

Kvestor hlasitě zasténal.

Všichni mágové se obrátili jeho směrem.

Jeho lžice s tichým plesknutím dopadla na podlahu. Jedl dřevěnou lžící. Mágové mu taktně odebrali kovový přibor už ve chvíli, kdy došlo k tomu, čemu mezi sebou říkali Nešťastná událost při večeři.

„D-d-d-d-d,“ zadržával se kvestor a pokoušel se odstrčit i s křeslem od stolu.

„Prášky ze sušených žab,“ pochopil arcikancléř. „Sáhněte mu pro ně někdo do kapsy.“

Nikdo s tím příliš nespěchal. V mágových kapsách můžete najít cokoliv – hrách, prapodivné živé věci na nožičkách, malé pokusné vesmíry, prostě cokoliv...

Čtenář Neviditelného písemnictví natáhl krk, aby zjistil, co jeho kolegu tak vyvedlo z míry.

„No né, podívejte na jeho kaši,“ prohlásil.

V kvestorově ovesné kaši bylo vidět dolík dokonale kruhového tvaru.

„A k sakru, další kruh v obilninách,“ užasl děkan.

Mágové se uklidnili.

„Ty nesmysly se letos objevují snad všude,“ zavrtěl hlavou arcikancléř. On sám si nesundal klobouk ani u stolu. Ne proto, že by byl nevychovaný, ale proto, že pod ním skrýval obklad z koňského hnoje a medu a malý elektrostatický generátorek poháněný jednou myší silou (MP). Ten pro něj po jistém nátlaku vyrobili mláďenci z výzkumného oddělení fakulty Silnoproudé magie. Byli to chytrí hoši a arcikancléř si v duchu pomyslel, že když se bude dost snažit, mohl by jednoho dne porozumět alespoň polovině toho, o čem se mu občas jeden přes druhého snaží vyprávět...

Zatím však pro jistotu nechával klobouk na hlavě.

„A jsou letos výjimečně silné,“ řekl děkan. „Zahradník mě upozornil, že včera se mezi zelím rozpoutalo pravé peklo.“

„Já měl dojem, že se tyhle věcičky objevují jen v obilí a podobných porostech,“ podíval se na něj Výsměšek. „Je to přece docela normální přírodní jev.“

„Jestliže se vyskytne dostatečně vysoká hladina proudění, může pravděpodobně tlak interkontinua přesáhnout i vysoký základní kvocient reality,“ prohlásil čtenář Neviditelného písemnictví.

Konverzace utichla. Všechny hlavy se obrátily k tomuto nejzanebatelnějšímu a nejmladšímu členovi magického sboru.

Arcikancléř se zamračil.

„Nepřeji si ani to, abyste se *pokusil* vysvětlit to, co jste teď řekl,“ prohlásil. „Pravděpodobně se už zase chystáte blábolit něco o tom, že vesmír je jako gumová plachta, na kterou někdo položil závaží, co?“

„No, neměl jsem na mysli přesně –“